

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет романської філології і перекладу
Кафедра романської і новогрецької філології та перекладу**

Допущено до захисту

« ____ » _____ року

Завідувач кафедри

_____ Наталія ФІЛОНЕНКО

КУРСОВА РОБОТА

з філології на тему:

«Лексичні та граматичні особливості флорентійського діалекту»

Студентки групи МЛіт 09-20
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.052 Романські мови і літератури
(переклад включно), перша – італійська
Освітня програма Італійська мова і література,
друга іноземна мова, переклад
Реві Катерини Ігорівни

Науковий керівник:

Доц. Філоненко Наталія Георгіївна

Чотирибальна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Члени комісії:

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Представлена курсова робота стосується концепції "флорентійського діалекту" аналізуються особливості флорентійської діалектної лексики в лінгвокультурному аспекті. Діалектичний словниковий запас має свою специфіку і зараз використовується не лише в усній мові, але й виходить за її рамки, зокрема, його часто використовують автори в сучасному мистецькому італійському тексті, щоб сформувати зображення персонажів та чіткіше сформулювати контур їх соціальні відносини.

Сьогодні в епоху глобалізації, швидкі економічні, політичні, культурні зміни, постійний розвиток інформаційних технологій, поширення впливу Інтернету на багатьох сферах життя, і, як наслідок, тісного культурного, інформації та наукового обміну між різними країнами. Ось чому проблема діалектів була у фокусі мовних та перекладних досліджень.

З їх значною кількістю, різноманітністю та життєвою силою італійські діалекти продовжують привертати увагу лінгвістів та перекладачів, оскільки вони були створені протягом дуже тривалого періоду і тепер висловлюють культурну спадщину громад, які говорять ними, тобто, відбувається поєднання досвіду та знань, які часто зберігає народна традиція. Аналізуючи останні дослідження, можна зазначити, що вчені бачать діалект як основу певної мовної системи, а точніше, форму мови, яку люди використовують на певній географічній території і яка має певну лексичну та граматичну особливість.

У статті представлена граматична та лексична класифікація флорентійського діалекту діалектів і виявила, що аналізована діалектна лексика відрізняється набором ознак на фонетичному, граматичному, морфологічному, фразеологічному та лексичному рівнях.

Ключові слова: діалект, флорентійський діалект, італійська діалект діалектна лексика, соціально маркована лексика.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ ЛЕКСИЧНИХ ТА ГРАМАТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДІАЛЕКТІВ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	6
1.1. Взаємозв'язок італійської мови і її діалектів.....	6
1.2. Лексико-граматичні особливості італійської мови як основи виокремлення флорентійського діалекту.....	10
Висновки до першого розділу.....	12
РОЗДІЛ 2. СЛОВНИКОВИЙ СКЛАД І ГРАМАТИЧНА СИСТЕМА ФЛОРЕНТІЙСЬКОГО ДІАЛЕКТУ.....	13
2.1. Лексичні засоби та ознаки флорентійського діалекту.....	13
2.2. Граматичні явища флорентійського діалекту.....	21
Висновки до другого розділу.....	32
ВИСНОВКИ.....	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	35

ВСТУП

У всьому світі є величезна кількість мов та діалектів: на думку деяких дослідників, 4-5 тисяч мов і ще більше діалектів. Більш точне визначення їх числа навряд чи можливо. Причин для цього може бути багато: межа між мовою та діалектом не завжди чітко визначається. Наприклад, мова Флоренції та Палермо дещо відрізняється, а також мовою Лісабона та Мадридських жителів водночас зрозуміло, що португальська та іспанська - це дві різні мови, а мова Палермо та жителів Флоренції - діалекти італійської мови. Іноді однакова мова називається по-різному, а іноді дві мови можна обчислити на одній. Наприклад, "Грецька македонська" походить від грецької, а "слов'янська македонська" – одна з південнослов'янських мов, яку називають просто македонською.

На появу і розвиток мов і діалектів завжди надавали дуже великий вплив соціальні, економічні та політичні фактори. Найчастіше вони виявлялися сильнішими лінгвістичних.

З огляду на те, що італійська на деякій стадії органічно поглинула значну частину лексики латинської та тосканської мови, а також тому, що в сучасній лінгвістиці ця тема не ретельно досліджена, визначається, що вивчення лексичного та граматичного аспектів однією з основних мов світу, сформованих на основі латинської, досі є **актуальним**.

Метою курсової роботи є аналіз лексичних та граматичних особливостей флорентійського діалекту.

Об'єктом дослідження є лексичні та граматичні одиниці флорентійського діалекту.

Предметом – флорентійський діалект як лінгвістичне явище італійської мови.

Мета, об'єкт та предмет курсової роботи зумовили необхідність розв'язання наступних **завдань**:

- дослідження взаємозв'язку італійської мови і її діалектів;

- визначення лексико-граматичних особливостей італійської мови як основи виокремлення флорентійського діалекту;

- аналіз лексичних засобів і ознак флорентійського діалекту;
- дослідження граматичних явищ флорентійського діалекту.

У курсовій роботі були використані наступні **методи** дослідження:

- описовий, що дало можливість інвентаризації лексичних одиниць флорентійського діалекту та пояснити особливості їх функціонування на відповідному етапі розвитку італійської мови;

- порівняльно-історичний, завдяки якому можливий аналіз мовних явищ італійської мови та їх розгляд в історичному аспекті;

- порівняння, яке спрямоване на систематичне порівняння явищ італійської мови з флорентійськими діалектизмами з метою виявлення їх специфіки.

Структура курсової роботи. Дослідження містить два розділи з висновками до кожного з них, загальні висновки та список використаних джерел та літератури.

РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ ЛЕКСИЧНИХ ТА ГРАМАТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДІАЛЕКТІВ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Дослідження лексичних та граматичних особливостей діалектів італійської мови - це важлива галузь лінгвістичної науки, яка вивчає мовні відмінності та схожості між діалектами, що використовуються в різних регіонах Італії. Лексичні та граматичні особливості діалектів італійської мови різняться в залежності від конкретного регіону Італії. У кожному регіоні можуть бути свої унікальні слова, вислови та граматичні конструкції.

1.1. Взаємозв'язок італійської мови і її діалектів

Історія італійської мови дуже складна, але стандарти сучасної мови заклали нещодавні події. Найдавнішим текстом перехрещення латини та оригінальною форми італійської мови були законодавчі укази часів правління Беневенто з 960 по 963 рр. Завдяки творам Данте Аліг'єрі, стандартизація італійської мови розпочалася в 14 столітті. Його епічна "Божественна комедія" утворює нову мову, яка є середньою мовою між південноіталійським та Тосканським діалектами. На додаток, оскільки всі знали "Комедію" Данте, її мова стала мовним стандартом.

З точки зору мови, італійська належить до індо-європейської мови, а точніше, вона належить романській італійській підсім'ї. Окрім Італії, італійську мову використовують як основну також Корсика, північно-східне узбережжя Адріатики, Сан-Марино, Південна Швейцарія в Північній Америці та Південній Америці.

Грамматика латини сформувала сучасну італійську. Ця форма граматики набагато простіша, ніж грамматика класичної літератури. Ця примітивна мовна форма змішується з діалектами з латинської на локальному рівні. Латиною є багато різних форм слів, італійська ж спростила вживання багатьох форм, використовуючи узагальнення, більша частина латинських відмін в італійській виражається окремими словами, порядком слів та

фразами. Існує велика різниця між латинськими та італійськими словами: у латині все гнучкіше (логічна залежність між словами визначається за допомогою закінчення слова).

Зміна граматики поступово ускладнює розуміння християнської літургії та офіційних документів, написаних латиною, для носіїв регіональних мов італійського півострова. Останнім кроком італійської еволюції була група письменників, які оселилися у Флоренції, щоб покращити статус італійської мови, вони створили "нову" написану італійську, чисту мову, включаючи нові слова та фрази, успадковані від класичної латини. Ця нова мова стане ще однією формою мови Тоскани наприкінці 12 століття. Її використовують поети та письменники, такі як Боккаччо, Тассо, Аріосто та інші письменники ренесансу [5, с 7]

Належність мови до романської групи означає, що вона утворюється на основі латинської мови. Основою італійської літератури є стародавній діалект Флоренції. Італійська мова літератури сформована раніше, ніж інші мови римських груп. Перший словник був опублікований у 1612 році, та був складений науковцями Флоренції.

Літературна мова Флоренції мала велике значення в житті та мистецтві 14 століття. Цей діалект спочатку використовувався як літературна мова, а потім розповсюджувався по всій країні після здобуття статусу італійської офіційної мови. Данте, Петрарка та Бокаччо зробили великий внесок у введення іспанської мови.

Етруски, Саки та лігури жили на території Італії протягом 1-2 століття до нашої ери, а більша частина Апеннінського півострова була заселена італійцями. У 5-6 столітті до нашої ери італійська територія стала головною частиною Римської держави.

Наприкінці 5-8 століття остготи, франки та лангобарди завоювали країну. У середні віки Франція та Іспанія, Папа та Німецький імператор воювали за землі Італії. До кінця середньовіччя країна все ще була розділена, що допомогло стабільності іспанських діалектів. Деякі діалекти настільки

відрізняються від літературної мови, що їх можна назвати окремими мовами. Це венеціанський, сицилійський, міланський, неапольський діалекти.

Сучасні італійські діалекти побутують в основному в мові старшого покоління, молодь же більшою мірою використовує сучасну італійську, зрідка додаючи ті чи інші діалектизми.

До кінця Другої світової війни італійська мова майже не використовувалась, залишаючись виключно письмовою мовою панівного класу, вчених та адміністративних агентств. Саме поява телебачення відіграла важливу роль у поширенні сучасної італійської мови.

Як мова Відродження, італійська мала величезний вплив на англійську, іспанську, французьку та німецьку мови. Кожна з цих мов запозичує сотні слів з італійської. Вони в основному знаходяться в галузі літератури, мистецтва та культури.

Самі італійці успішно використовують слова з англійської мови, привласнюючи нові значення введених англійською мовою слів.

Сьогоднішня офіційна італійська включає три діалекти: північний, центральний та південний. Північна група включає гало-італійський діалект, і ці діалекти використовуються в Лігурії, П'ємонте, Венеції, Емілії-Романьї, Ломбардії.

Групи центрального та південного діалектів розповсюджені в частині Базілікати, Апулії, Абруцці, Умбрії, Лаціо, Молізе, Кампанії, Марке.

Тосканська група включає діалекти, які використовуються у Пізі, Флоренції, Ареццо та Сієні.

Деякі діалекти не тільки словесні, але й письмові. Сюди входять діалекти Неаполя, Сицилії та Міланські. Діалекти на Сицилії відрізняються від інших діалектів, а іноді навіть визнаються як окрема мова Сардинії.

Якщо в містах люди розмовляють офіційною італійською мовою, то в селах люди переважно розмовляють місцевими діалектами та діалектизмами. І часто жителі в одному регіоні не розуміють мови іншого регіону.

Європейський парламент вивчав у регіоні етнічних меншин та їхніх мов у регіоні. Виявляється, представники національних етнічних меншин

розмовляли 28 мовами, з яких 13 були широко розповсюджені в Італії. Наприклад, в Апулії люди розмовляють албанською та грецькою мовою на Сардинії – каталонським діалектом, у Валле д'Аоста – французькою, у Трієсті словенською, хорватською та сербською мовами, Альто-Адідже - німецькою.

60% італійців знають один або більше діалектів, а 14% використовують його в повсякденному житті. Велика кількість діалектів та говірок мають власну систему літературних творів, що пояснюється розмаїттям населення в стародавній Італії, умовами романізації півострова та політичною децентралізацією країни.

Італійська вважається такою ж мовою з багатьма діалектами як і інші романські мови, що є прямим нащадком латинської мови, яку активно використовували римляни. Але серед усіх мов-нащадків латини італійська мова є найбільш схожою на першоджерело.

У сучасній італійській збережено основні характеристики латинської мови та флорентійського діалекту, але латинська лексика змінилася, щоб задовольнити постійні зміни в італійському житті. Спрощені правила розмовної латинської фонетики та ідеальне фонетичне відтворення написаного дозволяють дуже легко вивчати італійську мову, особливо тим, хто знає латину або сучасні форми романських мов [13].

Існує багато італійських діалектів, які сильно відрізняються від стандартної мови, тому вони вважаються незалежними. Однак, все ще можна провести межі між "італійськими діалектами (мовами)" та "стандартним італійським діалектом".

Італійські діалекти поділяються на дві основні групи, розділені по лінії Спезія-Реміні. Можна розрізнити північні діалекти, якими розмовляють італійці на півночі Італії, і південний діалект, який. Крім того, є деякі діалекти Сардинії, які розглядаються як окремі мови. Північні діалекти називаються сетентріональними, а південні діалекти - це центрально-меридіальні діалекти.

1.2. Лексико-граматичні особливості італійської мови як основи виокремлення флорентійського діалекту

Як і будь-які інші мови, італійська, має власну фонетику, морфологію та синтаксис. Особливість фонетики включає: повнозвучну вимову голосних, а вимова приголосних характеризується напругою. Звук подвійних приголосних виконується дуже довго.

В італійській мові кількість звуків переважає над кількістю букв, тому деякі звуки передаються через буквені сполучення. Більшість слів мають закінчення голосними. Ці особливості роблять італійську мову приємною для слуху та мелодійною.

Грамматична основа - це теперішнє, минуле та майбутнє. У більшості випадків ці основи утворюються допоміжними дієсловами. Є багато неправильних дієслів, які змінюються відповідно до часу. Важливо навчитися правильно відмінювати дієслова відповідно до відміни та часу.

Як і в багатьох інших мовах, грамматика італійської мови має іменники, прикметники, займенники, числівники, прийменники, герундії та прислівники.

1) Мелодійність італійської мови досягається великою кількістю голосних, які яскраво вирізняють італійські запозичення в інших мовах. Крім того, походження багатьох музичних термінів можна простежити до італійської основи («*сольфеджіо*», «*арія*», «*адажіо*») [28].

2) Італійська мовна структура – флективну, адже граматична форма слова змінюється за допомогою афіксів і флексій («*аква*» перекладається як «вода», «*акварель*» - дослівно - «водна фарба») [3].

3) Італійська мова дала велику кількість назв продуктів, страв та напоїв, що вживаються майже в усьому світі («*піца*», «*паста*», «*моцарела*», «*амарето*», «*капучино*») [2].

Основна маса запозичень в італійській мові з латини: *аматор*, *арешт*, *артикул*, *гонор*, *гумор*, *герб*, *календар*, *конституція*, *матеріал*, *окуляри*, *оренда*, *термін*, *фальш* та ін. [6]. Лексика дуже нестійка, адже слова

запозичені були значно змінені у процесі спрощення мови. Проте певна група слів не зазнала значних змін тисячоліттями: *pater* (батько), *mater* (мати), *soror* (сестра), *frater* (брат), *unus* (один), *duo* (два), *tres* (три), *decem* (десять) тощо.

Структура словника, запозичень з італійської мови, відображає шлях поетапного формування мови сучасної Італії.

Так, музичні терміни, отриманий з італійської мови, об'єднується в окрему тематичну групу: *анданте*, *акорд*, *композитор*, *піаніно*, *опера*, *соната*, *віолончель*, *соло*, *тріо*[11]. Латинізми *консиліум*, *акваріум*, *радіус*, *конус*, *конституція*, *еволюція*, *республіка*, *вектор*, *спектр*[11], Після деяких змін голосу вони перейшли до італійської лексики, а звідти вони розкидали європейську територію.

Вивчення словникового запасу італійської мови: з точки зору загальної лексики, його кількісне, походження, систематизація; з точки зору типів слів, природи, цих значень та їх звукової формизв'язків між словами. Власні імена мають особливе походження та оригінальне значення, стабільне поєднання слів та їх склад та значення (формулювання). Що також важливо для мовних функцій, - це теорія та практика складання словників. Проблема словника італійського походження полягає в тому, що маркер відображає надзвичайну реальність, яка не завжди розуміється як система.

Класифікація лексики має такі функції:

А) Слова групи слів розділені нерівномірно: в деяких групах десятки слів, в інших – лише одиниці (наприклад, іменників значно більше за займенники та числівники) [15];

б) однак та сама лексема відповідно до свого значення може належати до різних граматичних груп за значенням;

с) межі між групами не завжди визначаються; загалом група має різницю між ядерною (основою) та периферійною [15].

г) слова можна розділити на окремі групи з різними рівнями атрибутів. Також можна використовувати атрибути стилю (нейтральний та стилістично забарвлені) через вживання (загальноновживані та вузько вживані).

Найголовніше – лексична класифікація (за семантикою) та виокремлення відповідної групи за тематики.

Висновки до першого розділу

Структурні особливості італійських діалектів змінилися завдяки взаємодії мови (латини, французької, німецької, арабської) та впливом літературної мови напрямку. Хоча ставлення до діалектів як варіантів італійської мови є дещо упередженим, вони існують і розвиваються, і їх системи все ще змінюються.

Класифікація італійських діалектів залежить від географічного розташування. Північна діалектна зона охоплює більшу частину території в Північній Італії, яка використовує венеціанські та гало-італійський діалекти. Центральна діалектна зона включає майже Тоскану та сусідні регіони. Діалект території є основою італійської літературної мови. Площа діалекту острова Сардинія має статус мови.

РОЗДІЛ 2. СЛОВНИКОВИЙ СКЛАД І ГРАМАТИЧНА СИСТЕМА ФЛОРЕНТІЙСЬКОГО ДІАЛЕКТУ

Флорентійський діалект, також відомий як флорентійська тосканська мова, є одним з гілок тосканської мови, яка належить до італійської мовної групи. Флорентійський діалект використовується в італійському місті Флоренція та його околицях.

Основна ознака флорентійського діалекту полягає в його фонетичних та лексичних особливостях, які відрізняються від стандартної італійської мови. Щодо граматичної системи флорентійського діалекту, вона в цілому дуже схожа на граматику стандартної італійської мови.

2.1. Лексичні засоби та ознаки флорентійського діалекту

Концепцію, яка розвивається шляхом поділу ширшої концепції (італійська діалектологія) або за аналогією з подібними концепціями (п'ємонтська, венеціанська діалектологія тощо): тоді Тоскана по праву входить до регіонів, які вивчаються з діалектичної точки зору, а також серед профілів італійських діалектів, опублікованих. З іншого боку, тосканська діалектологія, яка функціонує на основі існування діалекту регіону. Існування «тосканського діалекту» не було повністю прийнято в сучасній науці діалектології, через особливості функціонування як повноцінної мови, зважаючи на її спосіб вираження. Флорентійський діалект та італійська мова протиставлені одна одній і виявляють низку відмінностей[23].

Частково ідея про те, що в Тоскані діалект переважає над італійською [11], ґрунтується на теорії Просвітництва, адже мова може змінитись протягом століть, проте не зникнути повністю, функціонуючи в підсвідомості багатьох людей, що свідчить про теорію генеалогії. Діалекти сприймаються як похідні, отже, видозмінена мова, яка в Тоскані і, перш за все, у Флоренції виглядала є основою італійської сучасної. Насправді якщо під діалектом ми маємо на увазі [5] географічно обмежену лінгвістичну

систему, змінено протягом століть, де домінує система, яка була прийнята як над регіональною, діалектами розмовляють у Тоскані, як і в інших місцях [21]: селянин або робітник Пізанської області є живою спадщиною, як і сицилійський селянин або ломбардський робітник, тому його можна так само визначити як діалект. Дійсно, «система, яка була прийнята як над регіональною», у своїй основі лежить в самому Тосканському регіоні; але момент прийняття є також моментом регулювання: як система, кристалізована в чітко визначених і над регіональних правилах, тобто мові, італійська контрастує з тосканським, діалектом, навіть якщо типологічно вони можуть бути дуже близькими, а в деяких випадках, однакові. Таким чином, є фрази, які звучать в устах найбезкультурнішого селянина з чистотою і пристойністю, якій позаздрив би літератор. Вони є «принадами тосканської мови» ностальгії дев'ятнадцятого століття. Типологічно флорентійська - це мова; в історичній перспективі це діалект. Діалект і мова в Тоскані можуть зустрічатися та ототожнюватися один з одним, чого не відбувається, якщо не в значно меншій мірі, в інших регіонах[26].

Крім того, збіги випадкові. Одразу після речення, яке можна класифікувати як тосканське, так і італійське, неосвічена людина вимовить речення, яке відразу буде схарактеризуватись як діалектне. Для культурної людини ця розбіжність відбуватиметься набагато менш помітним чином [2]: але тоді [9] вона використовуватиме не флорентійську - чи пістинську, чи сієнську, а ту мову, яка є частиною її культури, якої також «він навчився - хоча й з набагато меншими зусиллями, ніж інші італійці».

Якщо розглядати мову та діалект як протилежні реалії, постає завдання перевірити розвиток двох традиційно виділених процесів, італізації діалекту та діалектизації мови, абстрактно протилежних, практично взаємодоповнюючих, якщо в деяких випадках не ідентифікованих [17]. Вони, очевидно, знаходять у Тоскані особливі умови для їх реалізації. Діалект із роботою заміни, а не адаптації - мова йде про дві типологічно подібними системами - безпосередньо вливається в мову [22]; з тієї ж причини мова ненав'язливо стає діалектичною. Фонематичний розподіл, типовий для

діалекту, застосовується до культурних або технічних слів; іноді вони змінені в популярних варіантах (*lucciola per ulcera, pecorite per pleurite, trevisione per televisione*). Але іноді буває також випадок, коли тосканське слово піднялося до терміна мови, яке, спустившись згори разом із революцією сучасної цивілізації, витісняє корінне слово в певній місцевості (*o le si affianca rimanendo semanticamente distinta*), але через паралельний, тосканський модуль (*esistente o inventato*).

Таким чином, мова йде щодо аспекту проблеми яка довгий час залишалась поза лінгвістичною дискусією, спираючись, з іншого боку, на абстракцію біполярності мова-діалект із виключенням проміжних моментів [3]: у відчуття «природного» способу самовираження більшої частини тосканців. У цьому відношенні цікаво відзначити, що для жодного тосканського діалекту фонетична, морфосинтаксична, лексична характеристика не збігається ідеально з італійською: наприклад, флорентійська система, яка є найближчою лексично, відірвана від інших діалектів. більше, ніж сієнська та пістинська: які, однак, через певні явища, такі як афрікація постконсонантних шиплячих, однаково протиставляються флорентійському діалекту та італійській мові, які в цих аспектах збігаються. Це питання надзвичайно цікаве з історичної точки зору [30] і займає важливе місце в дослідженнях з тосканської діалектології [6]: однак варто підкреслити актуальність цих давніх автономій, навіть якщо не бракує елементів, щоб підтвердити існування регіонального діалекту[1] і, можливо, більш очевидно, регіональної італійської мови[17].

Завдяки незаперечній типологічній спорідненості та упередженню ідентифікації, проблема зв'язку мова/діалект, принаймні на фонетичному та морфосинтаксичному рівнях, у Тоскані конфігурується як зв'язок «правильно»/«неправильно», відповідно до шкільної традиції вивчення. Звичайно, що стосується фонетики, та сама схоластична традиція веде до очевидної різниці між орфографією, про яку дуже дбають, і орфоепією, якою нехтують: можливо, за винятком макроскопічних фактів, які мають свою власну точну соціальну цензуру, наприклад як зникнення інтервокального /k/,

у західній області, або використання алофона [h] також для інтервокального глухого зубного, у постонічній позиції, у флорентійській області. Тосканські артикуляційні звички - cioè, prima di tutto, la «gorgia», la spirantizzazione delle palatali intervocaliche (e anche iniziali in zona aretina), la neutralizzazione (non fiorentina) di /s/ e /z/ постконсонант - залишається, більш-менш акцентованим, навіть у морфологічно та лексично досконалій італійській мові освічених людей [1]. Наприклад, у школі Пістоя вчать, що пишеться *inzieme*, але звучить як [inzieme]. Вплив школи - і в цьому випадку суспільства, яке класифікує явище як особливо вульгарне - призводить до виправлення di terra cagno тощо, яке у флорентійській області є лише найнижчим сільським діалектом: але пошук правильно написаного слова в цьому випадку, як і в інших, важливий, тому що він не працює у випадку синтаксичного подвоєння, як у вимові італійця, який родом із Валь-ді-Сієве.

З цього випливає, що ця серія явищ стає частиною - з локалізованими відмінностями - регіональної італійської мови[27]. Інші явища залишаються пов'язаними з діалектом - чи діалектами -, що відрізняються не лише ареальною диференціацією, яка, безсумнівно, залишається найсуттєвішою, але й стратифікацією (яка визначається в ширшому сенсі як соціолінгвістичну), яка класифікує мовців за віком, за соціальним рівнем, культурним рівнем[10].

Якщо тосканський тонічний вокалізм, навіть з його численними коливаннями (/maestro/-/maestro/), можна сказати, що є основою італійського вокалізму, він протиставляється йому сьогодні, як і сто років тому[21], через помітну відсутність дифтонга /uɔ/; також помітні розбіжності ненаголошеного вокалізму, особливо в районі Ареццо. Щодо консонантизму дискусія стає ще складнішою: мова йде про проблему спірантизації глухих і дзвінких інтервокалів, що виявляються в її градації, в її експансивній силі, в її опозиції, віртуальній і дієвій, до «апенінської лєніції»[12]; втрата губного елемента у флорентійському глухому лабіовелярі[29]; до сільської флорентійської та ареццо артикуляції, [ǰǰ], перед флорентійсько-міською та італійською [l'1'] [24]; alla rotacizzazione, soprattutto fiorentina e pisana, della

laterale, notevole anch'oggi, особливо це виявляється в сільській місцевості та в малих центрах[5].

Це стислий, навмисно обмежений перелік найвизначніших діалектних явищ у галузі фонетики - і також міг би бути зафіксований у фонематичному ключі - до якого додано морфосинтаксичні факти, властиві тосканському регіону. Загалом вони становлять помилки, які школа суворо засуджує: це, перш за все, щодо словесних парадигм, де здійснюється аналогічне нівелювання другої однини та другої множини в деяких часах і способах, першої однини та другої однини в далекому минулому часі сильних дієслів (флорентійського, а не італійського), втручання окремих форм в інші, які структурно чи функціонально сприймаються як подібні (tipico /andesse, andiede/ е, d'altra parte, /dasse/!). Інші типи діалектних дієслів, які зазвичай вважаються простими помилками, є закінченнями третьої форми множини: *così* /-ano, -eno, -ino/ per il присутній вказівник другого і третього відмінювання [28], /-ino/ per il presente congiuntivo delle stesse, /-ano, -eno, -ino/ (ital. /-ero/) per il давноминулий, недоконаний підрядний, умовний, /-onno, -enno, -inno/ (е cfr. /funno/ «furoно») у недавно минулому. Цензура існує на різних рівнях: /-onno/ є рішуче вульгарна характеристика, форми, які протиставляються італійській /-ero/ sono загалом вважається застарілим[26], тоді як деякі «помилки» показового та підрядного способу теперішнього часу також можна знайти, більш-менш випадково, в італійській мові людей певної культури. Однак регіональна італійська мова зазвичай відкидає їх і натомість приймає типові тосканські ідіоми, першу особу множини, що подається рефлексивом /si/ плюс третю форму однини[8]. Причини такого використання, мабуть, полягають у близькості - в італійській мові не менше, ніж у тосканській - між безособовою функцією та функцією першої особи множини, яка справді протиставляється першій лише тоді, коли вказує на чітко визначене «noi» [16].

У номінальній морфології варіанти з італійською дають «аномальні» метаплазми та множини, проте присутні майже лише на сільському рівні: тоді як у займенниковому морфосинтаксисі часте вживання ненаголошених

займенників або навіть повторне формулювання наголошених займенників ненаголошеними займенниками особливо позначає флорентійський (більш обмежено інші центральні та північні тосканські діалекти) щодо мови. Це, принаймні у Флоренції, широко вживане на всіх рівнях: відсутність синтаксичного подвоєння, коли ненаголошений займенник /e/ зникає[30], залишається непоміченим у спробі виправити це за допомогою схоластичної або, рідше, соціальної санкції: варто зазначити, що в цьому випадку діалектному флорентійському [ikke ć ɛ] протиставляється «субрегіональний італійський» [ke ć ɛ] і стандартний італійський (яка в такій ситуації збігається з районами Пістойя та Лукка) [ke ćć ɛ].

Іншим флорентійським діалектизмом, який, як правило, зберігається навіть у відносно високих класах, навіть якщо він не проникає в місцеву італійську мову, є артикль чоловічого роду однини /i+/[31]. В Луцці /i+/ натомість позначає артикль множини чоловічого роду. Вони є прикладами складного ряду тосканських артиклів (/li/ множина чоловічого роду перед /z/, /ʒ/, /ʃ/ і передприголосним /s/ у Сієні та західній області; /ll/, нерозрізнений за статтю та число, перед голосним, у місцевостях Сієні, Пізи, Лукка -, але тут, у сільському діалекті також /ill/), що заслуговує на широке та глибоке порівняльне дослідження, оскільки, враховуючи незначна важливість і разом з тим значна частота цих частинок, стосовно них обмежений самоконтроль: з іншого боку, виправлення, за винятком орфографічного факту, стосується тих, які уникають зобов'язань школи. З іншого боку, синтаксично артикль привертає увагу, що також характеризує регіональну італійську мову[30], вживаючись перед власними іменниками жіночого роду та перед синтагмою «aggettivo possessivo + nome di parentela»[19].

Найскладніше питання тоскано-італійських стосунків стосується лексики. З досить різким спрощенням, особливо щодо семантичного фактора, ми могли б передбачити чотири серії випадків:

а) існує повний збіг між італійським терміном і діалектним терміном. Це настільки часте й очевидне явище, що, природно, залишається непоміченим. Це може привернути увагу лише у випадках географічної

диференціації[3], коли для встановлення контрасту неможливо обійтися без підтвердження діалектними словниками[24]. Рідко два слова різного діалектного поширення входили в мову, яка їх використовує, наприклад: *è il caso di bambino-bimbo*.

б) термін - Пантоскано або більш обмеженої області, майже завжди флорентійський - не збігається з терміном «стандарт», але може похвалитися літературною традицією, яка, можливо, продовжується навіть сьогодні у письменників, які віддають перевагу більш розмовній мові. Насправді це мовлення регіональної італійської мови, які також звучать на вустах освічених людей, які, однак, загалом уникають їх зі свідомим вибором - і не тільки вони так роблять - у найвищому, офіційному реєстрі, куди входить «стандарт» [6]. Літературність і частота вживання дають підставу для їх пасивного знання поза межами регіону: але у вживанні тосканців їх протиставлення словами ширший географічного охоплення також призводить до визначення їх як «тосканізмів»[27]. Це справа *sottana, midolla, gota, seggiola, al tocco* перед *guancia, mollica, sedia, gonna, all'una*.

в) діалектний термін з більш-менш великої тосканської області, незважаючи на певну літературну традицію, вийшов або виходить з ужитку і майже завжди уникає його, навіть у повсякденному мовленні, не лише освічені особи, але часто також людьми. Тому це не регіональна італійська мова, а лише діалект. Це випадки *sortire* («uscire»), *di compagno* («uguale»), *giubba, partire* («dividere»), *sporta*^[38].

г) термін є регіональним, набагато частіше субрегіональним або місцевим, і не має літературного підтвердження [39], його не розуміють поза межами тосканського ареалу, часто навіть не в іншій тосканській області. Прикладом може бути назва квітки *paracore* «polmone (di bestia macellata)», знахід. відмінок. *rèdola, rèfola* «viottolo», сен. *bézzera* «capra», аретино *peglia* «ticcio della castagna»: та кілька прикладів не дають уявлення про цю величезну спадщину, яка характеризує наш регіон і яка, як і скрізь, більше, ніж деінде, втрачається, враховуючи вимоги «стандарту», який загрожує, як

ми бачили, термінам набагато більше міцно прив'язаний до літературної традиції.

3. Очевидно, що в Тоскані, де двомовність зазвичай ототожнюється з вибором різних реєстрів [29], зв'язок мова-діалект виглядає інакше, ніж в інших регіонах. Результати цього контрасту, які виявляються опосередковано через опитування для Тосканського лексичного атласу та безпосередньо через ті, які мають чіткі цілі соціолінгвістичної класифікації, виявляються надзвичайно цікавими: люди, які говорять за віком, соціальним походженням, культурою, місцем народження, є різноманітними.

У форматі проведеного дослідження цей наш самоаналіз може допомогти нам зосередитися на деяких проблемах. Насамперед зазначимо, що в мові культурного тосканського діалекту існує подвійна можливість появи: він, принаймні в певних своїх характеристиках (зазвичай, але не завжди, менш яскравих [15]), є «визначальним» вибір вседозволеності, пов'язаний з різними мотиваціями [3]; або це використання, у достатньо високому реєстрі, діалектних фраз чи слів із чисто експресивною метою. У цьому випадку тон трохи емпатичний: точніше, якщо перенести вислів на рівень письма, наприклад *in una lettera familiare* – речення чи слово графічно виділено підкресленням або лапками, як речення іноземною мовою: відбувається перехід до іншої мовної системи, який сам по собі має сильну конотативну функцію. У цьому місці було б необхідним порівняння з використанням діалектизмів у тосканських письменників. Грассі, перевіряючи це стилістичне використання в різних авторів [14], зазначає, що це «всі випадки, які мають і можуть мати підтвердження в італійській літературі, що характеризується послідовними діалектними внесками».

«Вседозволеність» як основний вибір культурного тосканця щодо вживання діалекту – або радше деяких діалектних модулів – [4] може бути психологічно протиставлена самовдоволеному вживанню регіональної італійської мови; але матриця також може бути ідентичною в обох випадках. У будь-якому випадку глибинні мотиви, хоч і такі важливі, вважаються важливішими, ніж критерії, за якими кожен буде власний відбір:

усвідомлення цих критеріїв прийняття та відхилення, яких можна очікувати від інтерв'юваного лише іноді і в обмеженій мірі, основний елемент для дослідження цієї проблеми.

2.2. Граматичні явища флорентійського діалекту

Кожне тосканське слово та вираз закінчуються на голосну. Лише деякі артиклі іменників на л і деякі прийменники мають закінчення на d, n, r..

Багато явищ мають ті самі назви в тосканській мові, що й у латинській.

У тосканців немає інших родів, крім чоловічих і жіночих. Аблятив однини вживається в кожній латинській назві, і це вживається в кожному відмінку однини, як у чоловічому, так і в жіночому роді.

Іменники чоловічого роду, останній голосний перетворюється на *i*, *e* і це вживається в усіх відмінках множини.

Іменники жіночого роду, останній голосний перетворюється на *e*, *e*, і це вживається в будь-якому відмінку множини для жіночого роду.

Деякі іменники жіночого роду у множині не мають закінчення *e*: *la mano*, *come*, *fa le mani*.

І кожен іменник жіночого роду, який закінчується на *e* в однині, закінчується на *i* в множині: *le orazioni*; *stagione*, *stagioni*; *come la orazione*, *confusioni*, *e simili*.

Відмінки іменників позначаються артиклями, серед яких є чоловічі та жіночі. Елемент чоловічого роду, починається з приголосного, у них є певні артиклі, і починаються з голосного.

Іменники чоловічого роду, що починаються з приголосної, мають артиклі, такі артиклі:

Однина

DEL *cielo*, EL *cielo*, AL *cielo*, O *cielo*, DAL *cielo*, EL *cielo*.

Множина

DE' *cieli*, E' *cieli*, E' *cieli*, A' *cieli*, DA' *cieli* O *cieli*.

Іменники чоловічого роду, що починаються з голосної, утворюють в такі форми:

Однина

DALLO *orizzonte*, DELLO *orizzonte*, O *orizzonte*, LO *orizzonte*,
LO *orizzonte*, ALLO *orizzonte*.

Множина

DEGLI *orizzonti*, GLI *orizzonti*, O *orizzonti*, GLI *orizzonti*, AGLI *orizzonti*
DAGLI *orizzonti*.

Іменники чоловічого роду, що починаються на s перед приголосним, мають артиклі, подібні до тих, що починаються з голосного, наприклад: LO *stocco*, GLI *spedi*, LO *spedo*, e simile.

Як можна побачити, що вони відрізняються від наведених вище в однині, перший артикль, а також четвертий; але у множині всі артиклі змінюють.

Власні іменники чоловічого роду не мають ні першого артикля, ні навіть четвертого і схожі на ці. Правильний чоловічий рід, який починається на приголосний, в однині має такий вигляд: DI *Cesare*, O *Cesare*, *Cesare*, A *Cesare*, DA *Cesare*.

Власні іменники, які починаються з голосної, не відрізняються від приголосних, за винятком того, що d додається, і формується: *Agrippa* DI, AD *Agrippa*, ecc.

Власні іменники не вживаються у множині, а якщо і вживалися, то всі виступають як апелятиви.

Іменники жіночого роду, у власному чи відмінювальному відношенні, що починаються на голосний чи приголосний, мають наступну форму:

Однина

DELLA *stella*, LA *stella*, LA *stella*, ALLA *stella*, DALLA *stella*,
O *stella*, LA *aura*, ALLA *aura*, O *aura*, DELLA *aura*, LA *aura*, DALLA *aura*.

Множина

DELLE *stelle*, LE *stelle*, ALLE *stelle*, O *stelle*, LE *stelle*, DALLE *stelle*,
DELLE *aure*, LE *aure*, ALLE *aure*, O *aure*, LE *aure*, DALLE *aure*.

Назви земель вживаються як власні, наприклад: *Roma superò Cartagine*.

І подібно до власних іменників вживаються назви чисел: *uno, due, tre, e cento e mille*, і подібні; наприклад: *uno Dio, tre persone, nove ciel тощо*.

І ті іменники, які належать до невизначених чисел, наприклад: *ogni, ciascuno, qualunque, niuno*, е *simili*, е *come tutti, parecchi, pochi, molti*, і подібні, всі вимовляються подібно до власних імен без першого і четвертого артикля.

Це назви, які важливі для таких форм *chi* е *che* е *quale* е *quanto* тощо, ті назви, що стосуються цих допитів, як напр.: *tale e tanto e cotale e cotanto*, вони вимовляються подібно до своїх назв, хоча без першого і четвертого артикля, і кажуть: *Io sono tale quale vorresti essere tu; e amai tale che odiava me*.

Chi вживається щодо людей: *Chi scrisse?*

Che означає те, що близьке до латини *Qui* е *Quid*. у значенні *Quid*, воно використовується про предмет: *Che leggi?* у значенні *Qui*, воно вживається стосовно людей: *Io sono colui che scrissi*.

Chi за своєю природою служить чоловічого роду, але додається до цього дієслова *sono, sei, è, serve* в чоловічому і жіночому роді, наприклад:

Chi sarà tua sposa? Chi fu el maestro?

Chi завжди стоїть перед дієсловом. *Che* стоїть після та перед.

Che, ставиться перед дієсловом, означає те, що знаходиться поруч е' латини *Quid* е *Quantum* е *Quale*, переходить: *Che leggi? Che dice? Che ti costa? Che uomo ti paio?*

Che, ставиться після дієслова, означає те, що стоїть поруч, і є латинізмом *Ut* е *Quod*, *come dicendo: I' voglio che tu mi legga. Scio che tu me amerai*.

Назви, коли вони демонструють щось абстрактне, вимовляються без першого і четвертого артикля, наприклад:

Io sono studioso. Invidia lo move. Tu mi porti amore. Але коли вони конкретний предмет, тоді використовується наступне: *Io sono lo studioso e tu el dotto*.

Це такі назви: *secondo, primo, vigesimo*, ставиться після дієслова *sono, sei, è*, не рідко вони вимовляються без першого артикля, наприклад: *Tu fusti terzo e io secondo*; а також: *Costui fu el quarto, el primo, el secondo*, есс.

Uno, due, tre, і тому подібне, коли е' означає порядок, ставиться артикль, наприклад: *Tu fusti el tre, e io l'uno. Il dua è numero paro*, есс.

Серед усіх інших назв-апелятивів Діо вживається як власне і вимовляється: *Io adoro Dio. Lodato Dio*.

Артиклі дуже схожі на займенники, і знову ж таки займенники мають велику схожість із цими відносними іменниками, які тут перераховані. Тож давайте їх додамо.

Із займенників ці первісні: *io tu esso questo quello costui lui colui*. Змінюючи останню голосну на а, перетворює її на жіночий рід, наприклад: *questa, quella, essa*. Solo *io e tu*, in una voce, він служить чоловічому і жіночому роду.

Е' множини цих первісних займенників різноманітні, а також е' однини. Використовується наступним чином:

Io e i': di me: a me e mi: me e mi: da me.

Noi: di noi: a noi e ci: noi e ci: da noi.

Tu: di te: a te e ti: te e ti: o tu: da te.

Voi: di voi: a voi e vi: voi e vi: o voi: da voi.

Esso ed e': di se e si: se e si: da se; ed Egli.

В тосканському діалекті немає відмінків, що починаються з голосного, крім цих трьох займенників: *io, tu, esso*.

Інші відмінки використовуються так:

Questo: di questo: a questo: questo: da questo.

Quello: di quello: a quello: quello: da quello.

Змінюючи *o* на *e*, утворюється множина, наприклад: *Questi: di questi: a questi: questi: da questi.*

Questo e quello змінюється *o* in *a e* утворюючи жіночий рід, наприклад: *questa e quella; e* утворює множину: *queste, di quelle, a quelle.*

Lui, costui, colui, перетворюючи *u* in *e* утворюється жіночий рід, наприклад: *lei, costei, di colei, colei тощо*. У множині вони мають *e'*, який визначає чоловічий рід, наприклад: *coloro, loro, costoro, a costoro, di costoro тощо*.

Як можна постежити, подібно до власних іменників, ці первісні займенники не мають ні першого артикля, ні четвертого. Похідні займенники утворюють цю аналогію, коли вони приєднуються до власних іменників. Але коли йдеться про найменування, то вони вимовляються з артиклями.

Похідні займенники такі, а відмінюються так:

El mio, del mio, есс., і множини: *e' miei, de' miei*, есс.

El nostro, del nostro, есс. І множини: *e' nostri, de' nostri*, есс.

El tuo. множина: *e' tuoi*. *El vostro*. множина: *e' vostri*.

El suo. Е pluraliter: *e' suoi*, есс.

Змінюється, а *e'* та іменники, останній на *a* е стає одніною жіночого роду: *qual a*, змінюється *e*, утворюючи множину, наприклад: ; *vostra, vostre; mia e mie, sua e sue*.

Ці займенники вживаються не всі однаково.

Це похідні до цих назв, *madre, padre, fratello, zio*, і подібні, вимовляються без артикля, наприклад: *nostra madre, mio padre, e tuo zio* тощо.

Mi e me, ti e te, ci e noi, vi e voi, si e sé вони мають як давальний відмінок, так і знахідним, як можна побачити вище. Але вони мають таке вживання, яке, будучи перед дієсловом, означає сказане: *mi, ti, ci* тощо; наприклад: *e' ti vuole; io mi sto; e' mi chiama; que' vi chieggono; e' si crede*.

Розміщений після дієслова, якщо інший займенник або іменник стоїть перед цим дієсловом, він буде вживатись так: *e voglio voi, io amo te*.

Якщо до дієслова не буде додано іншого іменника чи займенника, то використовується закінчення *-i*, наприклад: *aspettaci, restaci, scrivetemi*.

Lui e colui вказують на персону, наприклад: *lui andò, colei venne*.

Questo e quello це служить для конкретної демонстрації, наприклад: *Questo essercito predò quella provincia*, е: *Questo Scipione superò quello Annibale*.

E' ed *el*, *lo* e *la*, *le* e *gli*, quali, giunti a' nomi, sono articoli, quando si giungono a e' verbi, diventano pronomi e significano *quello*, *quella*, *quelle*, есс. Е дicesi: *Io la amai*; *Tu le biasimi*: *Chi gli vuole?*

Ма di questi, *egli* ed *e'* мають значення однини й множини; е, перед приголосним вживається *e'*, наприклад: *e' fa bene*; *e' sono*. А перед голосним *e'* e *gli*, е дicesi: *egli andò*; *egli udivano*.

І коли він слідує за ними з префіксом приголосного: *egli spiega*; *egli stavano*.

Варто бути уважним при використанні цих займенників, досліджуючи більше речей, коли вони функціонування, подібні до цих:

a', що стоїть перед вказівним відмінком однини, з одного складу, пишеться в першій і третій особі для двох *v*, і подібне в другій особі наказового способу теперішнього часу, як *e ne' verbi*, *stavvi* e *vavvi*; *più sillabe*, *d'una e di* перша однина вказівного майбутнього, як *amerovvi*, *darotti*, *leggerovvi*, *adoperrocchi* тощо.

У тосканській мові немає дієприкметників пасивного стану; але, щоб виразити пасивний стан, він складає з цим дієсловом *sono*, *sei*, *è*, претерит пасивного дієприкметника, узятий з латини, як: *Tu sei pregiato*; *Io sono amato*; *Colei è odiata*. І так само в усіх числах, часах та способах цього дієслова:

Ero, *eri*, *era*. Множина: *eravamo e savamo*, *eravate e savate*, *erano*.

Sono, *sei*, *è*. Множина: *siamo*, *sete*, *sono*.

Fui, *fusti*, *fu*. Множина: *fumo*, *fusti*, *furono*.

Sarò, *sarai*, *sarà*. Множина: *saremo*, *sarete*, *saranno*.

Ero, *eri*, *era stato*. Множина: *eravamo e savamo*, *eravate e savate*, *erano stati*.

У тосканському діалекті є претерит теперішнього часу, який у цьому дієслові вимовляється так:

Е дicesi: *Ieri fui ad Ostia; oggi sono stato a Tibuli.*

Sono, sei, è stato. Множина: *siamo, sete, sono stati.*

Наказовий спосіб

Sarai tu, sarà lui. Множина: *saremo, есс.*

Sie tu, sia lui. Множина: *siamo, siate, siano.*

Дійсний спосіб

Dio ch'io sia, sii, sia stato. Множина: *siamo, siate, siano stati.*

Dio ch'io fussi, tu fussi, lui fusse. Множина: *fussimo, fussi, fussero.*

Dio ch'io sia, sii, sia. Множина: *siamo, siate, siano.*

Dio ch'io fussi, fussi, fusse stato. Множина: *fussimo, fussi, fussero stati.*

Суб'єктив

Bench'io fussi, tu fussi, lui fusse. Множина: *fussimo, fussi, fussero.*

Bench'io sarò, sarai, sarà stato. Множина: *saremo, sarete, saranno stati.*

Bench'io, tu, lui sia. Множина: *siamo, siate, siano.*

Bench'io fussi, fussi, fusse stato. Множина: *fussimo, fussi, fussero stati.*

Bench'io sia, sii, sia stato. Множина: *siamo, siate, siano stati.*

І використовується весь індикатив цього та будь-якого іншого дієслова, майже як суб'єкт, додаючи один із цих прийменників: *se, benché, quando, e simili.* Нариклад: *se e' sono; bench'io fui; quando e' saranno.*

Інфінітив

Essere, essere stato.

Герундій

Essendo

Дієприкметник

Essente

Для вираження паивного стану використовують: *tu sei reverito, fui pregiato; Io sono stato amato; e sarò lodato.*

Тосканський діалект має певний підпорядкований лад стосовно голосних, відмінний від латини, наприклад: *Sarei, saresti, sarebbe.* Множина: *saremo, saresti, sarebbero.*

Наприклад: *Se fussero amatori della patria, e' sarebbero più felici. Stu fussi dotto, saresti pregiato.*

Активні дієслова

Відмінювання активних дієслів у тосканському діалекті утворюються з латинського герундія, видаляючи останні три літери *ndo*, а те, що залишається, робиться третьою особою однини в індикативі та теперішньому часі. Наприклад: *amando* афіксується *ndo*, утворюється *ama*; *scrivendo* утворюється *scrive*.

Отже, існує два відмінювання: одне закінчується на а, інше — на е.

При сполученні з а це а змінюється на о і стає першою особою однини вказівного і теперішнього часу; і змінити на і, і зробити друге; і таким чином утворюється ціле дієслово, як у наступних прикладах:

Минулий час

Ato, ami, ama. Множина: *amiato, amate, amano.*

Amai, amasti, amò. Множина: *amato, amasti, amarono.*

Amavo, amavi, amava. Множина: *amavato, amavate, amavano.*

Amerò, amerai, amerà. Множина: *amereto, amerete, ameranno.*

Ho, hai, ha amato. Множина: *abbiamo, avete, hanno amato.*

У цій мові кожне дієслово закінчується на о в першому індикативі теперішнього часу, а в цьому сполученні *prima* воно знову закінчується на о в третьому індикативі однини наказового способу.

Але є різниця, тому що наказовий спосіб утворюється *el suo o longo*, а теперішній — *o short*.

Наказовий спосіб

Ama tu, ami lui. Множина: *amiato, amate, amino.*

Amerai tu, amerà colui. Множина: *amereto, есс.*

Дійсний спосіб

Dio ch'io avessi, tu avessi, lui avesse amato. Множина: *Dio che noi avessimo, avessi, avessero amato.*

Dio ch'io amassi, tu amassi, lui amasse. Множина: *Dio che noi amassimo, voi amassi, loro amassero.*

Dio ch'io, tu, lui ami. Множина: *amiamo, amiate, amino.*

Dio ch'io abbia, tu abbi, lui abbia amato. Множина: *Dio che noi abbiamo, abbiate, abbino amato.*

Суб'єктив

Bench'io abbia, abbi, abbia amato. Множина: *abbiamo, abbiate, abbino amato.*

Bench'io, tu amassi, lui amasse. Множина: *amassimo, amassi, amassero.*

Bench'io, tu, lui ami. Множина: *amiamo, amiate, amino.*

Bench'io arò, arai, arà amato. Множина: *aremo, arete, aranno amato.*

Bench'io avessi, tu avessi, lui avesse amato. Множина: *avessimo, avessi, avessero amato.*

Дійсний спосіб

Amerei, ameresti, amerebbe. Множина: *ameremo, ameresti, amerebbero.*

Інфінітив

Amare, avere amato.

Герундій

Amando.

Дієприкметник

Amante.

Як можна побачити, дієслова доконаного виду майбутнього часу не мають особливої форми вираження, і тому вони утворюються подібно до пасивних дієприкметників: *el suo participio co' tempi e voci di questo verbo ho, hai, ha.*

У флорентійському діалекті присутні шість односкладових неправильних дієслів Do; Fo; Ho; Vo; Sto; Tro:

FO: *feci, facesti, fece.* Множина: *facemo, facesti, fecero.*

DO: *diedi, desti, dette.* Множина: *demo, desti, dettero.*

HO: *ebbi, avesti, ebbe.* Множина: *avemo, avesti, ebbero.*

STO: *stetti, stesti, stette.* Множина: *stemo, stesti, stettero.*

VO: *andai, andasti, andò.* Множина: *andamo, andasti, andarono.*

TRO: *tretti, traesti, trette.* Множина: *traemo, traesti, trettero.*

У всіх дієсловах другої особа однина претериту, так і другої особи множина; *come amasti, desti, leggesti.*

FO: *fa tu, faccia lui.*

DO: *da tu, dia lui.*

STO: *sta tu, stia lui.*

HO: *abbi tu, abbia lui.*

VO: *va tu, vada lui.*

FO: *faccia, facci, faccia.*

TRO: *tra tu, tria lui.*

DO: *Dio ch'io dia, tu dia, lui dia*

VO: *vada, vadi, vada.*

HO: *abbia, abbi, abbia.*

TRO: *tragga, tragghi, tragga.*

STO: *stia, stii, stia.*

Прийменники *oltre, sino, dietro, doppo, presso, verso, 'nanzi, fuori, circa.*

Прийменники, які зустрічаються в складі та все вживаються в шести випадках, складаються з одного складу або більше.

дноскладові:

DE: *de' nostri; detrattori.*

AD: *ad altri; ammiratori.*

CON: *con certi; conservatori.*

PER: *per tutti; pertinace.*

DI: *di tanti; diminuti.*

IN: *in casa; importati.*

Di, розташований перед інфінітивом, він має значення майже як у латинський *ut*. Е dicono: *Io mi sforzo d'essere amato.*

Ті, що мають більше складів, це:

SOT *sott*

TO *oposto*

SOP *sopr*

RA *aposto*

e dicesi

ENT *entro*

RO *messo*

CON *contr*

TRO *aposto*

Прийменники типу вживаються тільки в складі:

Re, ob, sub, se, tras, pre, am, ab, ex, dis, circum; наприклад: *trasposi e circumspetto*.

Прислівники часу: *oggi, presto, ora, testé, ieri, tardi, crai, omai, allora, già, prima, mai, poi, sempre, subito*.

Прислівники місця: *colà, costì, e qui e ci, altrove, entro, indi, fuori, quinci, circa, costinci, e ivi e vi*. Наприклад: *e verrovvi e io vi starò, io ci starò, Io voglio starci, pro qui; pro ivi*.

Прислівники міри й ступеня: *assai, molto, poco, più, meno*.

Прислівники заперечення: *nulla, no, niente, né*.

Прислівники узгодження: *sì, anzi, certo, alla fe'*.

Прислівники етикету: *perché, onde, quando, come, quanto*.

Прислівник сумніву: *forse*.

Прислівники розповідні: *insieme, pari, come, quasi, così, bene, male, peggio, meglio, ottime, pessime, tale, tanto*.

Деякі прислівники використовуються замість іменників: *el bene, del bene*, есс.; *qual cosa ella ancora fa degli infiniti, e dicono: el leggere, del leggere*.

Але до кількох з'єднаних разом іменників, займенників і інфінітивів, тільки на початку їх сполучення заведено ставити префікс не більше одного артикля, наприклад: *el tuo buono amare mi piace*.

Вставки: *Hen, Hei, Ha, O, Hau, Ma, Do*.

Сполучники: *Sono queste: mentre, perché, senza, se, però, benché, certo, adonque, ancora, ma, come, e, né, o, segi (sic)*.

E єднальний

сполучник; *né* роз'єднання; *o* розділення; *senza* використовується лише з іменниками та інфінітивами. Наприклад: *o piaccia o dispiaccia questa mia invenzione, tu e io studieremo; senza più scrivere; che né lui né lei siano indotti.*

Сполучник *ne* воно має різні значення та різноманітне використання. Якщо воно додається просто до іменників, дієслів, займенників, це означає заперечення, як тут: *né tu né io meritiamo invidia.* У поєднанні з *in*; але, додавши до цього, він служить однині чоловічого та жіночого роду; без *l* він використовується для множини, яка починається з приголосного. До всіх інших множин чоловічого й жіночого роду говориться *nel-*; і коли *s* стоїть перед приголосним, наприклад: *nello spazzo, nelle camere, ne' letti, nello essercito di Dario, negli orti.*

Сполучник *ne*, якщо буде додано до іменника чи займенника, це означає *di qui, di questo, di quello, secondo* що інші дикції будуть підлаштовуватися під мовця, наприклад: *Cesare ne va, Pompeo ne viene.*

Висновки до другого розділу

Флорентійський діалект утворює багато спрощень, щоб бути коротким та швидким для вимови, і тому він часто перетікає в якусь нову фігуру, яка може звучати для італійської мови як помилкова форма. Але ці помилки в деяких дикціях і перекладах роблять мову більш влучною, на відміну від італійської унормованої.

ВИСНОВКИ

Одна із форм існування мови - це територіальний діалект (говірка). В принципі, всі форми мови, що існують, можна зрозуміти в межах наданих людей. Форма існування мови відрізняється за складом мовних засобів, соціального статусу (функціональний обсяг, поле) та стандартизацією та інформацією. Найвища форма мови - це літературна мова, тобто діалект, та просторіччя протиставлені стандартизованій мові. Разом усі форми конкретних мов формують національну мову.

Взаємозв'язки індивідуальних форм існування мови можуть бути різними на різних мовах, а також у різні періоди історії однієї мови. Ще немає письмової традиції, взаємозв'язок між окремими територіальними діалектами виходить на перший план. Після утворення літературної мови найбільш значущим є поєднання літературної мови та не літературної мови (діалекти та простори), а також ступінь діалекту незначно та глибини діалектних відмінностей.

Італія - одна з романських країн, де діалектна ситуація залишається стабільною. Коли на початку ХХ століття. Стандартний італійський був створений, нормативний для всієї країни, діалекти були придушені. Вони розглядалися як знак низької культури, а стосовно італійської мови вважалися вторинними місцевими мовами. Відомо, що на початку ХХ століття. По всій Італії були школи, в яких італійська мова вивчалася як іноземна мова. Його поширення натрапляло на труднощі через діалектофонію.

Негативне сприйняття діалекту та бажання уникнути його відображено у таких авторів, як Л. Піренделло, найважливіші роботи яких написані італійською мовою. Перші письменники сицилійського походження відмовилися використовувати діалектні включення своєю мовою, оскільки вони зосередилися на ХІХ столітті, прагнули відповідати класичним стандартам. Однак з часом архаїчна норма починає сприйматись як розпливчастим і неперспективним. Він відхилив людей, для яких діалект був

засобом прямого вираження емоцій. Тільки поєднання діалекту та узагальненого стандарту може передати емоційність. Останній таким чином починає збагачуватися, і діалект має особливу функцію.

Італійська мова як система дозволяє велику кількість діалектних інновацій, спричинених його спеціальним історичним розвитком, тому її поширення на деякий час траплялося з латиною.

Тосканський діалект у процесі його розвитку менше, ніж інші, що відходили від латини, поступово змінювався в одному напрямку, не зазнавши сильного впливу інших мов.

Цей діалект, починаючи з пізнього середньовіччя, входив до основи літературної італійської мови завдяки класичним творам Данте Аліг'єрі, Франческо Петрарка та Джованні Боккаччо.

Коли Королівство Італії було проголошено після об'єднання Італії, державна мова для міжрегіонального спілкування під впливом письменника Алессандро Мандзоні вибрала літературну версію тосканського діалекту. Розмовний тосканський діалект помітно відрізняється від літературної італійської.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Atlante linguistico ed etnografico dell'Italia e della Svizzera meridionale. (1987). Milano
2. Avolio, F. (2009). Lingue e dialetti d'Italia. Roma: Carocci.
3. Bartoli, M. G. (dir.) Atlante linguistico italiano, a cura di U. Pellis & L. Massobrio : In 9 vol. — Roma, 1995-2018; Див. також: <http://www.atlantelinguistico.it/>.
4. Beccaria, G. L. (acura di). (2004). Dizionario di linguistica e di filologia, metrica, retorica. Torino.
5. Berruto, G. (1980). La variabilità sociale della lingua. Torino: Loescher.
6. Biondelli, B. (1853). Saggio sui dialetti gallo-italici. (P. 693). Milano.
7. Crystal, D. (2005). How Language Works. London: Penguin Books.
8. D'Agostino, M. (1992). Una città e i suoi confini. Note sulla variabilità linguistica nella Palermo di ieri e di oggi. Bollettino del Centro di Studi Filologici e Linguistici Siciliani. (P. 65–82). Palermo.
9. Dardano, M. (1985). La lingua italiana. Bologna : Zanichelli.
10. De Mauro, T. (1996). Storia linguistica dell'Italia unita: in 2 vol. Bari: Laterza.
11. Devoto, G. (1972). I dialetti delle regioni d'Italia. Firenze: Diana.
12. Devoto, G., Giacomelli, G. (1972). I dialetti delle regioni di Italia. (P. 282). Firenze.
13. Dialect. The Oxford Dictionary. Preso da <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/dialect?q=dialect>
14. Dialetto: definizione semplice di una parola controversa. (2016). Salvaguardia del Patrimonio linguistici,. Preso da <https://patrimonilinguistici.it/dialetto-definizione/>
15. Grassi, C., Sobrero, A., Telmon, T. (2003). Introduzione alla dialettologia italiana. (P. 41). Roma: Bari, Laterza.

16. Il dialetto nella didattica dell'italiano L2: riflessioni, esempi e proposte pratiche. Italiano per stranieri. Preso da <http://italianoperstranieri.loescher.it/il-dialetto-nella-didattica-dell-italiano-l2-riflessioni-esempi-e-proposte-pratiche.n7425>
17. Kloss, H. (1987). *Abstandsprache und Ausbausprache*. *Sociolinguistics: an International Handbook of the Science of Language and Society*. (S. 302–308). Berlin.
18. *Manuale linguistico dell'entusiasmo*. (2013). Roma: Nutella.
19. Mattesini, E. (1995). Saggio introduttivo. *Vocabolario del dialetto perugino*. (P. 3–22). Perugia: s. n. (Opera del vocabolario dialettale umbro. Vol. 9).
20. McWhorter, J. (2016). *What's a Language, Anyway?* Washington: The Atlantic.
21. Merlo, C. (1933). *Il sostrato etnico dei dialetti italiani*. (P. 24). Pisa.
22. Moretti, G. (1990). *Gli 'italiani' dell'Umbria. L'italiano regionale*. (P. 257–260). Roma : Bulzoni.
23. Moretti, G. (1983). *I punti dell'ALERU (Atlante Luinguistico-Etnografico Regionale dell'Umbria)*. *Proposte. La dialettologia italiana oggi: Studi offerti a Manlio Cortelazzo*. (P. 261–275). Perugia: Guerra.
24. Moretti, G. (1990). *Pescatori del Trasimeno*. Foligno : Edizioni dell'Arquata, 1988. 110 p.; Moretti G. *Gli 'italiani' dell'Umbria. L'italiano regionale*. (P. 257–260). Roma: Bulzoni.
25. Oli, G. C. (1997). *Il mondo della parola*. Milano: Le Monnier.
26. Patota, G. (2002). *Lineamenti di grammatica storica dell'italiano*. Bologna: Mulino.
27. Pellegrini, G.-B. (1962). *L'italiano regionale*. Torino: Boringhieri.
28. Rohlfs, G. (1937). *La struttura linguistica dell' Italia*. (P. 27). Leipzig.
29. Ugolini, F.-A. (1967). *Rapporto sui dialetti dell'Umbria*. *Atti del quinto convegno di Studi umbri ("I dialetti dell'Italia mediana con particolare riguardo alla regione umbra")*, (Gubbio, 28 maggio–1 giugno 1967). (P. 463–490). Perugia.
30. Von Wartburg, W. (1950). *Die Ausgliederung der Romanischen Sprachräume*. (P. 158). Bern.